

tussenbeide

BISDOMBLAD ROTTERDAM, 18E JAARGANG NUMMER 1, DECEMBER 1990

Kerstmis 1990

In dit nummer:

- Maria en Kind door de eeuwen
pag. 2 en 3
- Boodschap van Kerstmis aan
mensen in verschillende
situaties
pag. 4, 5, 8 en 9
- Kerstverhaal en plaat om te
kleuren
pag. 6 en 7
- Bisdomnieuws
pag. 10 en 11
- Jongerenpagina
pag. 12

In de inrichtingen van justitie zijn de kerstdagen de moeilijkste dagen van het jaar. De geslotenheid van het gevangenisleven wordt dan extra gevoeld. Je herinnert je de sfeer van thuis en je voelt je dan alleen en op jezelf teruggeworpen. Tijdens de kerstdagen wordt ieder jaar weer, terecht, door bewoners en medewerkers veel van de kerk verwacht. Er zijn liturgische vieringen en adventsbijeenkomsten.

We halen een beeld terug van vorig jaar: De sportzaal van het Huis van Bewaring waar de kerkdiensten worden gehouden, is helemaal in kerstsfeer gebracht. Een bewaarster is daar samen met enkele gedetineerden een paar dagen aan bezig geweest.

De kaarsen branden. Het orgel speelt. In twee vieringen komen zo'n 150 gedetineerden samen. Wij zingen „Wij komen tesamen, onder het sterre-blinken... Ook wij uitverkoren mogen U begroeten”.

Wij gaan als geestelijk verzorgers samen voor in deze dienst. En we proberen er heel bewust een het gevoel aansprekende viering van te maken.

Het Kerstevangelie wordt gelezen door een bewoner van het Huis van Bewaring. En je ziet dat Kerstevangelie werkelijkheid worden. De grondtonen ervan weerklinken tegen de achtergrond van de levenssituatie van veel bewoners. Een gebroken leven. Een pijnlijk verleden. Een gevoel van een gebroken toekomst. En dan: „U is heden de Heiland geboren”, de Heilmaker van het mensenleven. Het orkest speelt met dwarsfluit, viool, en cello: „Midden in de winternacht ging de hemel open. Die ons heil ter wereld

• *Het Huis van Bewaring in Scheveningen.*

werk niet op zichzelf laten bestaan, maar **integre**ren in het kerkewerk buiten de gevangenis. Want gevangeniswerk is niet alleen de taak van een daarvoor aange-stelde gevangenispredikant of -aalmoezenier. Het is een taak voor de **gehele** parochie en gemeente.

In het gevangenispastoraat gaat het om het hart van het evangelie. Jezus identificeert zich met gevangenen als Hij zegt: „Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot mij gekomen” (Matth. 25:36). En ook de Hebrëënbrief roept op tot verbondenheid met gevangenen: „Denkt aan de gevangenen alsof gij met hen gevangen waart” (Hebr. 13:3a).

KERSTMIS in de gevangenis

Bewoners en

ligers na de detentie worden voortgezet. En er wordt gewerkt aan het vergroten van kansen om weer in de maatschappij te kunnen functioneren.

In de eerste plaats is er een **Open Huis als eetcafé**. Dit is vier dagen in de week geopend en men kan er terecht voor een goedkope warme maaltijd, een gesprek en ontspanning. Het eetcafé wordt gerund door vrijwilligers. Er komen niet alleen ex-gevangenen, maar ook mensen uit de buurt, zodat het ook een integratiefunctie heeft. Ieder jaar wordt er in het Open Huis tijdens de kerstdagen een zogenaamd Kerstcafé georganiseerd. Dit

bracht, onthoort op ons hopen”.

Wij bidden samen: „O Heer, verwarm ons met Uw liefde, zie ons aan in wat wij deze dagen voelen. Wees met allen van wie wij houden, bij ouders, vrouw en kinderen, vriendinnen en vrienden. Wees bij allen die hier wonen en werken”. En we zingen: „Onze Vader die in de hemel zijt, geheiligd is Uw naam.”

En dan aan het eind van die oude en al-tijd weer nieuwe zegen, waarin heel het mensenleven tot in alle uithoeken geboren is:
„De Here zegene u en Hij behoeft u...”

Na de viering zijn er broodjes en koffie. We zijn verenigd rondom de maaltijd. Samen met de kerkgangers van buiten, die er zoals iedere week, ook met de kerkst-dagen zijn.

Die kerkgangers van buiten zijn in onze diensten heel belangrijk. Zij helpen ons om de geslotenheid van het gevangenis-wezen te doorbreken. Zij zijn eigenlijk een levend getuigenis van het kerstevan-gelie, dat God mensen, hoe hun geschie-den is, in liefde opzoekt.

Integratie

In het gevangeniscomplex van Scheve-ningen is het kerkewerk van grote bete-kenis. Niet alleen in de zondagse kerk-diensten, maar ook in de wekelijkse ge-spreksgroepen en in de persoonlijke con-tacten met de bewoners en vaak ook met hun familieleden.

Het gaat nu eens om heel diepe en dan weer om heel praktische levensvragen. Veelal klinkt er een diepe gebrokenheid in door. En we proberen samen te zoe-ken naar een weg voor jou samen met God en medemensen in deze situatie.

De geestelijke verzorging wil dit kerke-

Waar in onze samenleving gevangenis-muren tussen mensen bestaan, is de christelijke gemeenschap geroepen om door die muren heen te gaan. In dat gaan achter die muren en in het contact met gevangenen 'geschiedt' het evange-lie. Want daarin wordt zichtbaar en voel-baar dat onze God een God van liefde en genade is. Daarom is deelname van pa-rochianen en gemeenteleden van buiten in het gevangeniskerkewerk onmisbaar. Zij laten de mensen in de gevangenis er-varen dat er in hun isolement toch een verbondenheid is met een gemeenschap die hen niet wil afschrijven.

Ook na de detentie

De zorg van de kerk is niet alleen nodig tijdens de detentie, maar ook na de de-tentie. Velen hebben na hun gevangenis-straf moeite een nieuw bestaan op te bouwen. Zij hebben de ervaring, dat de moeilijkheden dan opnieuw beginnen. Het hebben van een strafblad brengt een maatschappelijk isolement met zich mee. Daar komt nog bij, dat nogal wat mensen die met justitie in aanraking zijn geko-men, een levensgeschiedenis achter de rug hebben die als **kansarm** getypeerd

Psalm 23

medewerkers verwachten juist in deze dagen veel van de Kerk

kan worden. Ze zijn vaak opgegroeid in veelsortige achterstandssituaties op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Criminaliteit staat meestal niet op zichzelf. Maar het is een onderdeel van een vicieuze cirkel waarin mensen met hun leven terecht gekomen zijn. Dat kan al heel vroeg beginnen: niet gewenst, verwaarloosd, opgroeiend in achterbuur-ten, overal tussen wal en schip, kinderte-huizen, al heel vroeg met de politie in aanraking gekomen.....

In Den Haag is de Stichting Exodus werkzaam, die de kerken wil betrekken bij het gevangeniskerkewerk en bij het scheppen van nieuwe levensmogelijkhe-den voor mensen die met justitie in aan-raking zijn gekomen. Exodus is oecume-nisch van opzet en gaat uit van de Haag-se gemeenschap van Kerken.

Projecten

Met het oog op de nazorg heeft Exodus een viertal projecten. In deze projecten kunnen de pastorale contacten en vrijwil-

geopend. Het wil een plek zijn voor men-sen die in de grote stad ontheemd zijn, om ook iets van het kerstfeest te bele-ven.

Een tweede project is het **Huis voor Be-geleid Wonen**. Hier kunnen 8 mensen een jaar lang onder begeleiding wonen. Iedere bewoner heeft een eigen begelei-dingsplan dat met hem samen (meestal al tijdens de detentie) is opgesteld. Het gaat vooral om begeleiding in het ontwik-kelen van zelfstandigheid: zelfstandig wo-nen, omgaan met geld, zoeken van een goede dagvulling (studie, betaald werk of vrijwilligerswerk), het zoeken van kontak-ten en het omgaan met relaties. Aan het woonproject zijn enkele professionele begeleiders verbonden en ook is er een aantal vrijwilligers werkzaam.

Als derde is een **werkervaringsproject** ontwikkeld. Hier kunnen de bewoners in het begin van hun woonperiode werker-paring opdoen. Het gaat er vooral om een goed dagritme aan te leren. Om een wat vastere basis te hebben, om elders op voort te kunnen bouwen. In het wer-kervaringsproject worden opknappwerk-zaamheden in huis gedaan, er wordt meegewerkt in het eetcafé en er is een fietsenmakerij waar oude fietsen worden opgeknapt. In de vierde plaats zijn er de zogenaamde **nazorgkerkdiensten**. Deze diensten zijn bedoeld voor allen die bij Exodus betrokken zijn: bewoners van het eetcafé, vrijwilligers en beroepskrachten. Het is een gezamenlijk moment van vie-ring en bezinning.

De diensten worden geleid door één van de RK of protestantse pastores van het gevangeniscomplex. Zo hopen we dat deze diensten een herkenbare plaats zijn voor mensen die na hun detentie toch een band met de kerkgemeenschap wil-len voortzetten.

Lees verder op pagina 8

• *Mijn Herder is
Jaweh! het ontbreekt
mij aan niets...
Getekend door een
gedetineerde.*

KERSTMIS in de gevangenis

vervolg van pagina 5

Op deze manier wil Exodus een zo compleet mogelijk hulpverleningsaanbod in wonen, werken, relaties, ontspanning en zingeving realiseren. Dat is nodig want de wortels van de uitzichtloosheid zitten diep en ze zijn vaak breed vertakt. Daarbij wordt samengewerkt met andere hulpverleningsinstanties zoals de reclasering. De hierbij betrokken parochie en gemeente - als een breed maatschappelijk verband - kan zo een oefenplaats bieden voor mensen om zich in het leven te ontplooiën.

Zo kunnen we samenwerken met hen die zich aan onze zorgen toevertrouwen en eraan werken om de toekomst te openen waar die gesloten lijkt.

**Drs R.M.P. Akkermans
en drs J.D.W. Eerbeek,**
geestelijk verzorgers van het Huis van Bewaring te Scheveningen en bestuursleden van de stichting Exodus

Parochie en gemeente als oefenplaats

Als u het werk van Exodus financieel wilt steunen is het gironummer: 19.89.910, t.n.v. Stichting Exodus, Den Haag. Als u zich als vrijwilliger wilt opgeven voor een van de projecten, kunt u Exodus bellen: tel. 070 - 351.41.61.

Hulp bieden aan ex-gedetineerden

In Rotterdam bestaat het voorlichtingsproject: 'Delinkwentie en Samenleving.' Medewerkers van het project zijn zelf ex-gedetineerden die gaarne bereid zijn het gesprek met parochieraden en werkgroepen aan te gaan.

Tijdens de voorlichting vertellen de ex-gedetineerden over terechte en onterechte gevolgen van strafbaar gedrag. De onterechte gevolgen zijn bijvoorbeeld de moeilijkheden die ze ondervinden met het afsluiten van verzekeringen en het verkrijgen van huisvesting, de argwaan en soms blijvende afwijzing van de kant van mensen die niet door het strafrecht zijn gestigmatiseerd.

Dat de samenleving aan het plegen van strafbaar gesteld gedrag konsekwenties verbindt, wordt (natuurlijk) niet bestreden. En dat gevangenisstraf daarbij één van de mogelijkheden kan zijn evenmin. Desalniettemin verkiezen de voorlichters in de meeste gevallen een minder stigmatiserende straf die gelijk als zinvol kan worden ervaren, bijvoorbeeld: dienstverlening. In de loop van een zeer levendige discussie over onder andere deze onderwerpen blijkt dan vaak dat er meer begrip gaat ontstaan over de hele problematiek.

*Het project 'Delinkwentie en Samenleving' is gevestigd aan de Delftsestraat 17 c II, 3013 AC Rotterdam.
Tel.: 010 - 413.49.39. U kunt daar nadere informatie verkrijgen en over de voorwaarden van een informatie-bijeenkomst praten.*